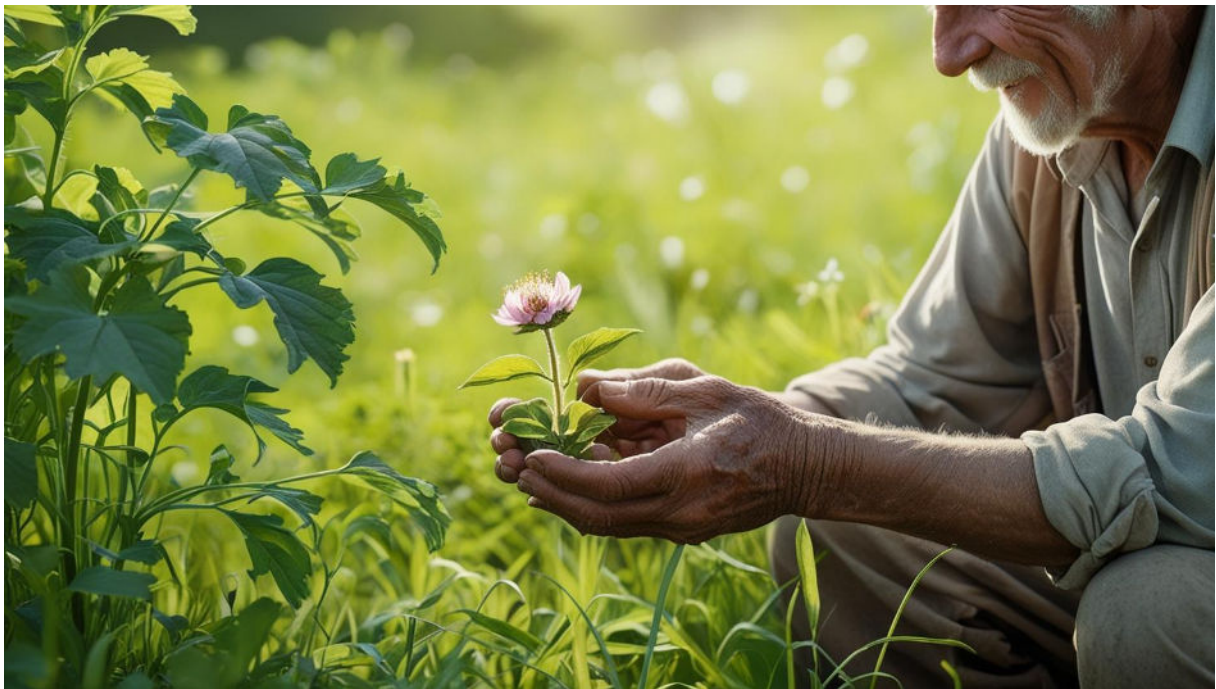

Milieu Jaarverslag 2024

Woonzorgorganisatie Het Laar

Versie 2. 1 mei 2025

Opgesteld door Marco Stolp en Robin Kuijpers

Datum: 8-04-2025

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding	4
1. CO2 – footprint.....	5
2. Externe inspecties en audit	8
3. Resultaten doelstellingen milieubeleidsplan.....	8
4. Milieucommunicatie.....	10
5. Energiebesparing	11
6. Afvalreductie en afvalscheiding	12
7. Vervoersmanagementplan.....	15
8. Vooruitblik naar 2025	16

Voorwoord

Het afgelopen jaar hebben we opnieuw belangrijke stappen gezet in onze ambitie om als maatschappelijke organisatie een betekenisvolle bijdrage te leveren aan een duurzame toekomst. We zijn ruim twee jaar onderweg met het Greenteam. Met een nieuwe voorzitter aan het roer kijken we vol vertrouwen vooruit. Het team werkt aan het stimuleren van bewustwording en duurzaam gedrag binnen Het Laar, en we zijn trots op de groeiende betrokkenheid van zowel collega's als bewoners.

Een hoogtepunt in 2024 was de oplevering van de nieuwbouw van Laarstede. In maart 2024 hebben de nieuwe bewoners hier hun intrek genomen. De oplevering, waar de afgelopen jaren met veel toewijding aan is gewerkt, staat symbool voor onze ambitie om kwaliteit, duurzaamheid en een fijne woonomgeving te combineren. Ook hebben we dit jaar het Zilveren Keurmerk van Milieu Platform Zorgsector (via de Milieuthermometer Zorg) weten te behouden. Een mooie erkenning voor onze inspanningen en onze gezamenlijke inzet.

De renovatie van enkele liften en de verdere toepassing van ledverlichting in Het Laar zijn enkele voorbeelden van gebouwgebonden werkzaamheden die bijdragen aan de verlaging van onze footprint. Daarnaast hebben we de mogelijkheden van de Gloovy-handschoen onderzocht, een duurzaam alternatief voor handschoenen die we binnen Het Laar veelvuldig gebruiken, wat we in 2025 verder zullen uitrollen.

Om onze CO2-reductie verder te minimaliseren, hebben we in 2024 het woon-werkverkeer inzichtelijk gemaakt. In 2025 gaan we actief sturen op vermindering, zodat we ook op dit vlak een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren. Daarnaast blijven we inzetten op kwaliteitsborging, onder meer door het gebruik van het Generiek Kompas en onze tertiaalbesprekingen. Deze instrumenten helpen ons om onze doelen scherp te houden en continu te werken aan verbetering.

Het enthousiasme en de betrokkenheid bij duurzame bedrijfsvoering binnen onze organisatie blijft groeien, en dat stemt mij hoopvol. Tegelijkertijd realiseren we ons dat blijvende inzet en samenwerking met bewoners, medewerkers, vrijwilligers, leveranciers en partners essentieel zijn om onze duurzaamheidsdoelen te realiseren. Ik ben dan ook dankbaar voor de passie en inzet van iedereen die hieraan bijdraagt.

Met hartelijke groet,

Drs. Lonneke de Haan, Bestuurder

Inleiding

Als maatschappelijk verantwoord zorgaanbieder levert woonzorgorganisatie Het Laar graag haar bijdrage aan een duurzame samenleving. Hierbij geldt het milieu- en duurzaamheidsbeleid 2023-2025 als kader en onderlegger.

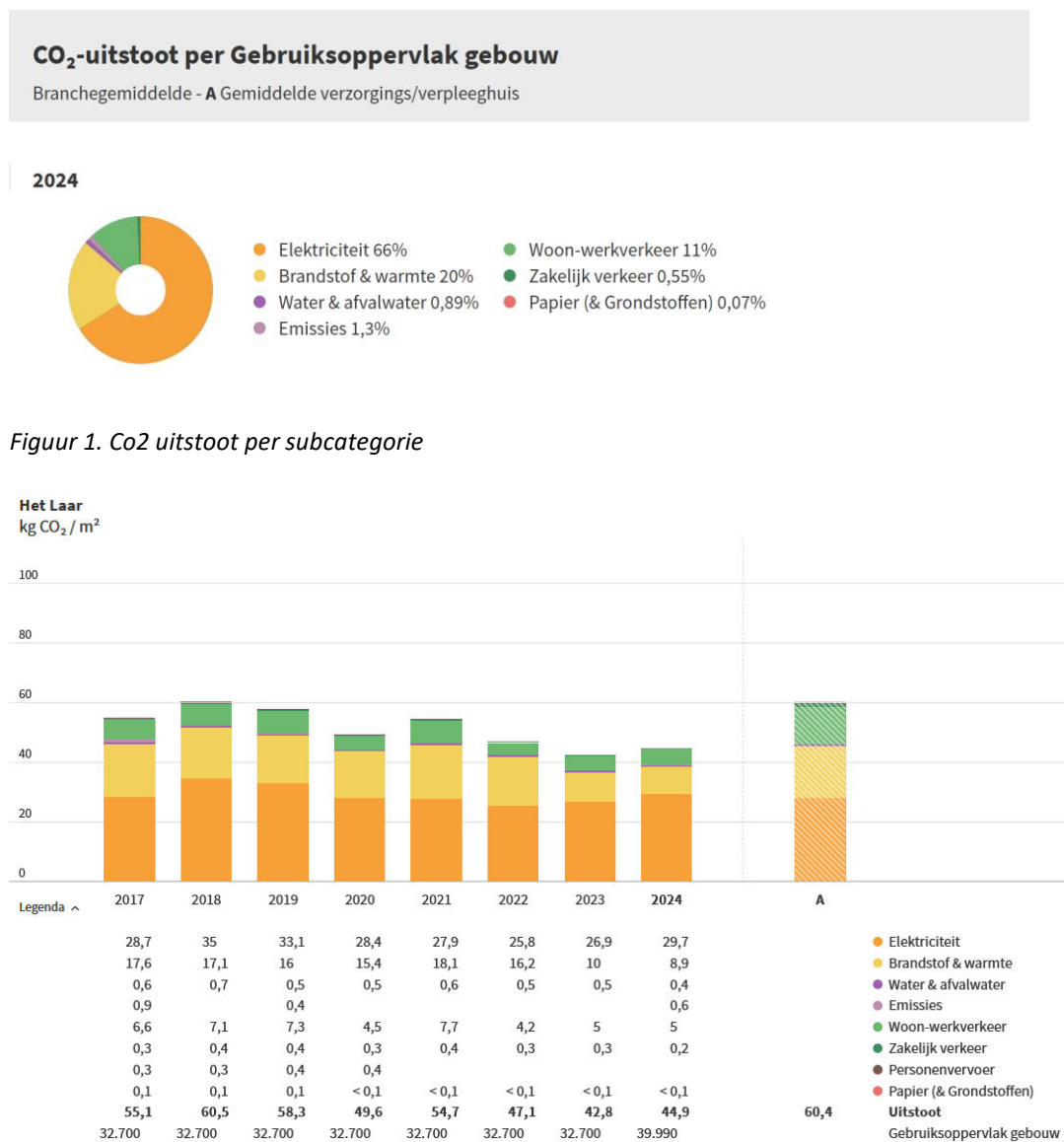
Het Laar is in het verslagjaar 2024 deelnemer aan de nieuwe Green Deal Zorg 3.0. Dit initiatief, voortbouwend op de successen van de Green Deal Zorg 2.0, richt zich op het verminderen van de ecologische voetafdruk van zorgorganisaties door concrete projecten op het gebied van circulariteit, gedragsverandering, vastgoed, en meer. Het Laar is een van de zorgorganisaties die samen met gemeenten en ondersteunende organisaties intensief samenwerkt om de zorg duurzamer te maken en een positieve impact te hebben op het milieu.

Ook dit jaar heeft vanuit het keurmerk Milieuthermometer Zorg de jaarlijkse audit plaats gevonden. Hierbij zijn verschillende onderdelen van ons duurzaamheidsbeleid getoetst. Met gepaste trots kunnen we zeggen dat we ook dit jaar de audit met een positief resultaat afgesloten hebben; het behoudt van het zilveren keurmerk.

In 2025 gaan we samen met diverse belanghebbenden onverminderd verder met verankering van de aandacht voor milieu en duurzaamheid binnen alle facetten van onze bedrijfsvoering. En met de aanstelling van ons Greenteam en voorzitter weten we hier ook operationeel handen en voeten aan te geven.

1. CO₂ – footprint

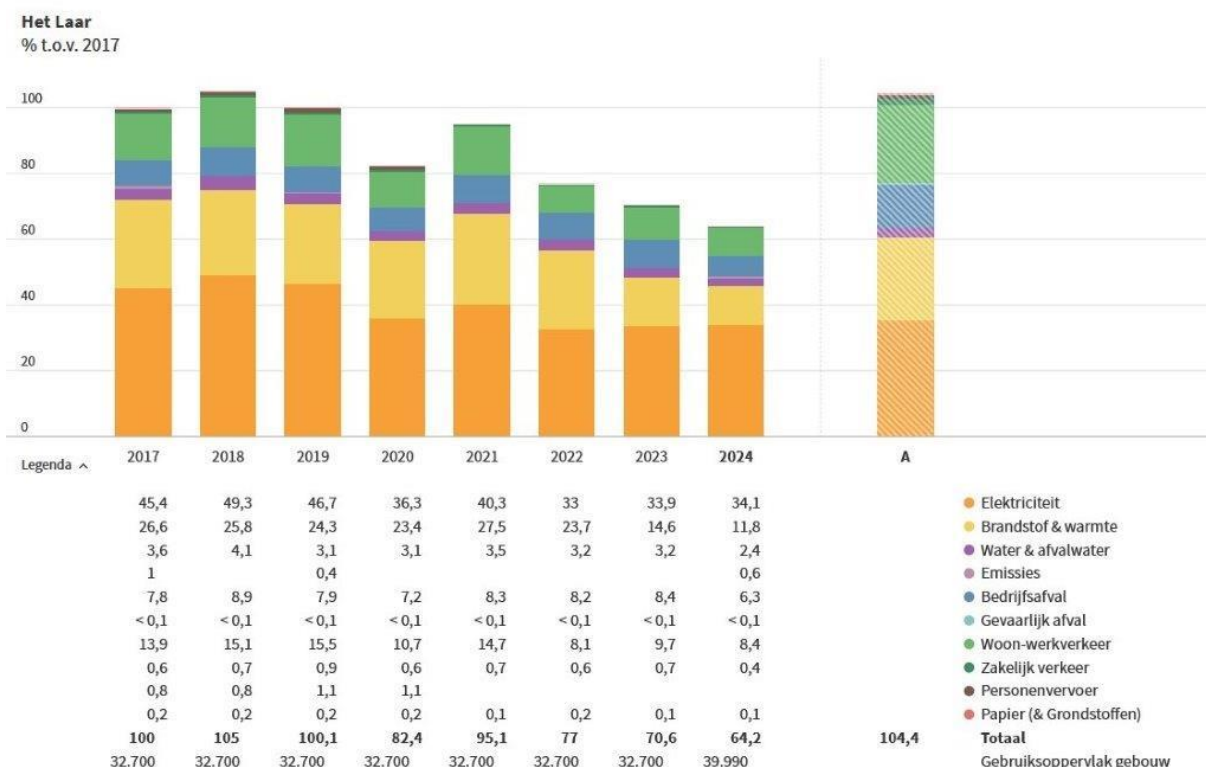
Het Laar heeft een CO₂-footprint opgesteld voor haar locatie aan de Generaal Winkelmanstraat 175 te Tilburg. We stellen ons als doel onze CO₂-uitstoot jaarlijks met 3,5% te verlagen. Onderstaande grafiek toont de CO₂ footprint gerelateerd aan het gebruiksoppervlak gebouw van Het Laar. Ter vergelijking is gearceerd het branchegemiddelde van de zorgsector weergegeven.

Figuur 1. CO₂-grafiek per Gebruiksoppervlak gebouw

De lichte toename is met name toe te schrijven aan o.a. een correctie van de CO₂ factor in 2024 met +18% voor grijze stroom** en +3% op aardgas t.o.v. 2023 (bron Milieubarometer, www.co2emissiefactoren.nl) en door de verhoging in het elektriciteitsverbruik als gevolg van de ingebruikname van de nieuwbouw met 67 appartementen (Laarstede) voorzien van duurzamere installaties met meer comfort, zoals warmtepompen, die weliswaar geen gas verbruiken, maar een hogere elektriciteitsvraag hebben en niet alleen verwarmen maar ook koelen in de zomer.

****Het Laar is aangesloten op "groene" wind energie in die niet uit Nederland komt, dit wordt gerekend onder de grijze stroom.**

Figuur 2. Milieubelasting grafiek per Gebruiksoppervlak gebouw

Bovenstaande CO₂-grafiek (met 2017 als 100%) toont aan dat (ondanks de correctie van de CO₂-emissiefactor) de CO₂-uitstoot per m² gebruiksoppervlak in 2024 is gedaald ten opzichte van 2023. Waar de uitstoot in 2023 nog 70,6 kg CO₂ per m² bedroeg, is dit in 2024 verder afgenomen tot 64,2 kg CO₂ per m². Dit betekent een daling van ongeveer 9,1% ten opzichte van het voorgaande jaar.

De verklaring voor 2024 is vooral te vinden in de uitbreiding van m² BVO met de nieuwbouw met de eerdergenoemde duurzame installaties terwijl er minder aardgas wordt verbruikt. Ook de resultaten van de investeringen in duurzame oplossingen die de laatste jaren zijn gedaan worden zichtbaar. Zoals o.a. het vervangen van de verlichting door LED-versies, het plaatsen van de warmtepompen, de vervanging van de cv-ketels door HR-versies, vervangen van de koel- en vriescel, etc.

We voldoen hiermee nu ruimschoots aan onze doelstelling de CO₂-uitstoot jaarlijks met 3,5% te verlagen. Ook is goed om te zien dat we nog steeds een stuk positiever scoren ten opzichte van het branchegemiddelde.

Onderstaande figuur 3 toont de verhoudingen in percentages van de CO₂-emissie over de verschillende thema's per m².

	Thema		CO ₂ -emissiefactor	CO ₂ -equivalent
CO₂ Scope 1				
Aardgas	Brandstof & warmte	4,65 m ³ / m ² bvo	2,13 kg CO ₂ / m ³	9,92 kg CO ₂ / m ² bvo
Koudemiddel - R410a	Emissies	0,000333 kg / m ² bvo	1.924 kg CO ₂ / kg	0,641 kg CO ₂ / m ² bvo
Personenwagen (in liters) benzine	Zakelijk verkeer	0,0260 liter / m ² bvo	2,82 kg CO ₂ / liter	0,0734 kg CO ₂ / m ² bvo
			<i>Subtotaal</i>	<i>10,6 kg CO₂ / m² bvo</i>
CO₂ Scope 2 en Business travel				
Zelf opgewekte zonnestroom (PV)	Elektriciteit	1,81 kWh / m ² bvo	0 kg CO ₂ / kWh	0 kg CO ₂ / m ² bvo
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	61,5 kWh / m ² bvo	0,536 kg CO ₂ / kWh	33,0 kg CO ₂ / m ² bvo
Gedeclareerde km privé auto's	Zakelijk verkeer	1,04 km / m ² bvo	0,193 kg CO ₂ / km	0,200 kg CO ₂ / m ² bvo
			<i>Subtotaal</i>	<i>33,2 kg CO₂ / m² bvo</i>
			CO₂-uitstoot	43,8 kg CO₂ / m² bvo
CO₂ Scope 3				
Drinkwater	Water & afvalwater	0,455 m ³ / m ² bvo	0,298 kg CO ₂ / m ³	0,136 kg CO ₂ / m ² bvo
Afvalwater	Water & afvalwater	0,455 m ³ huishoudelijk / m ² bvo	0,678 kg CO ₂ / m ³ huishoudelijk	0,309 kg CO ₂ / m ² bvo
Openbaar vervoer mix	Woon-werkverkeer	0,641 personenkm / m ² bvo	0,0200 kg CO ₂ / personenkm	0,0128 kg CO ₂ / m ² bvo
Fiets en lopen	Woon-werkverkeer	5,34 km / m ² bvo	0 kg CO ₂ / km	0 kg CO ₂ / m ² bvo
Brommer en scooter	Woon-werkverkeer	0,276 km / m ² bvo	0,0800 kg CO ₂ / km	0,0221 kg CO ₂ / m ² bvo
Motorfiets (benzine)	Woon-werkverkeer	0,0119 km / m ² bvo	0,146 kg CO ₂ / km	0,00174 kg CO ₂ / m ² bvo
Motorfiets (elektrisch)	Woon-werkverkeer	0,0358 km / m ² bvo	0 kg CO ₂ / km	0 kg CO ₂ / m ² bvo
Benzineauto (km)	Woon-werkverkeer	22,8 km / m ² bvo	0,204 kg CO ₂ / km	4,65 kg CO ₂ / m ² bvo
Dieselauto (km)	Woon-werkverkeer	1,90 km / m ² bvo	0,180 kg CO ₂ / km	0,342 kg CO ₂ / m ² bvo
Hybride auto (km)	Woon-werkverkeer	2,55 km / m ² bvo	0,134 kg CO ₂ / km	0,342 kg CO ₂ / m ² bvo
Elektrische auto (km)	Woon-werkverkeer	2,55 km / m ² bvo	0,0670 kg CO ₂ / km	0,171 kg CO ₂ / m ² bvo
Papier - duurzaam	Papier (& Grondstoffen)	6,11 vel A4 (80 grams) / m ² bvo	0,00604 kg CO ₂ / vel A4 (80 grams)	0,0369 kg CO ₂ / m ² bvo
			<i>Subtotaal</i>	<i>6,02 kg CO₂ / m² bvo</i>

Figuur 3. Verhoudingen CO₂-emissie per scope

Uit bovenstaande cijfers is af te lezen dat de totale CO₂-uitstoot van Het Laar 43,8 kg CO₂ per m² BVO bedraagt. Het grootste deel hiervan komt uit scope 2-emissies (indirecte emissie door ingekochte elektriciteit), gevolgd door scope 1-emissies (directe emissie door gasverbruik) en scope 3-emissies (zoals woon-werkverkeer en afvalverwerking).

Binnen scope 1 is zichtbaar dat het gasverbruik voor verwarming de grootste directe CO₂-emissie veroorzaakt, namelijk 9,92 kg CO₂ per m² BVO. Dit laat zien dat, ondanks eerdere investeringen in verduurzaming zoals warmtepompen en efficiëntere ketels, gasverbruik nog steeds een bepalende factor is.

Onder scope 2 is elektriciteitsverbruik de grootste bron van indirecte CO₂-uitstoot. De ingekochte elektriciteit veroorzaakt 33,0 kg CO₂ per m² BVO, ondanks de opwekking van zonne-energie van de panelen. Hoewel Het Laar groene energie inkoopt, betreft dit groene stroom uit windkracht vanuit Europese installaties. Enkel groene stroom van Nederlandse oorsprong mag volgens de richtlijnen uit de Milieubarometer meegeteld worden als CO₂-compensatie. Hier ligt een kans voor de verdere verduurzaming.

Scope 3 laat zien dat woon-werkverkeer een belangrijke factor blijft. Vooral benzineauto's zorgen voor een aanzienlijke bijdrage van 4,65 kg CO₂ per m² BVO. In een later hoofdstuk gaan we hier dieper op in. Het stimuleren van duurzamer woon-werkverkeer, zoals fietsen of elektrisch rijden, kan een belangrijke stap zijn om de totale uitstoot verder te verlagen. Hier gaan we in 2025 verder mee aan de slag, door het motiveren van fietsen en duurzame vervoersmiddelen.

2. Externe inspecties en audit

Externe inspectie door de omgevingsdienst Tilburg

Deze heeft in 2024 niet plaatsgevonden, het laatste bezoek was in december 2023 door dhr. Otto Faasse. Het initiatief voor het opnieuw inplannen ligt bij de gemeente.

Audit milieuthermometer zorg

Op 30 december 2024 vond de (tussentijdse)audit plaats voor het Zilveren keurmerk van de Milieuthermometer Zorg. Deze audit werd geleid door Stefan Valk van Certi¹. De bevindingen van Stefan waren positief, Het Laar heeft haar zilveren certificaat behouden. Het streven is om in januari 2026 (wanneer er een nieuwe audit plaatsvindt) opnieuw voor zilver te kwalificeren.

3. Resultaten doelstellingen milieubeleidsplan

Begin 2024 is het Milieubeleidsplan Het Laar 2024 vastgesteld door de Raad van Bestuur. Hierin zijn de volgende algemene milieudoelstellingen opgenomen:

- Intentieverklaring voor deelname aan de Green Deal Zorg Hart van Brabant 3.0
Resultaat: Het Laar tekende op 6 november een intentieverklaring voor de Green Deal Zorg Hart van Brabant 3.0 en draagt bij aan de lokale kennisdeling en implementatie van duurzame praktijken gedurende de looptijd 2024/2026.
- Deelname aan de landelijke Green Deal Zorg 2.0
Resultaat: Het Laar heeft deelgenomen aan de landelijke Green Deal Zorg 2.0, waarbij afspraken zijn gemaakt om de CO₂-uitstoot te verminderen, afval te minimaliseren en energieverbruik te verlagen.
- Naleving van de vigerende wetgeving op het gebied van duurzaamheid
Resultaat: Het Laar heeft zich gehouden aan de geldende milieuwetgeving, waaronder de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED), en heeft voldaan aan de vereisten voor energie-audits.
- Behoud van het Zilveren Keurmerk van de Milieuthermometer Zorg en voorbereiding voor de audit in 2025 en verder, aan de hand van de eisen 3.0 voor het behoud van zilver.
Resultaat: Het Laar heeft het Zilveren Keurmerk in 2024 behouden en bereid zich voor op het behalen van het behoud van het Zilveren Keurmerk door duurzaam bouwen en transparante verslaglegging te integreren in de bedrijfsvoering.
- Verlaging van de CO₂-uitstoot volgens de uitgangspunten van de Green Deal Zorg 3.0; in 2030 is de CO₂-uitstoot 49% minder dan in 1990.
Resultaat: Het Laar heeft gewerkt aan het verlagen van de CO₂-uitstoot door middel van energiebesparende maatregelen, duurzame inkoop en het stimuleren van duurzame

stefan@certinederland.nl¹

mobiliteit. De voortgang wordt gemonitord via de milieubarometer en het Duurzaam MeerJaren OnderhoudsPlan (DMJOP). Dit heeft in 2024 het volgende opgeleverd:

Begin 2025 is het Milieubeleidsplan Het Laar 2025/2026 vastgesteld door Raad van Bestuur, wat de basis vormt voor de verantwoording voor komend verslagjaar (2025). Verder zijn in het milieujaarverslag over 2024 voor het jaar 2025 de volgende doelstellingen opgenomen:

- Verder werken aan CO2-reductie: (volgens routekaart)
Het Laar blijft streven naar een verdere verlaging van de CO2-uitstoot, in lijn met de doelstellingen van de Green Deal Zorg 3.0. We meten en monitoren dit aan de hand van de voortgang via de milieubarometer met focusgebieden op: energie, lucht, water, vervoer, vastgoed. Op een natuurlijk moment in 2025 is het gehele wagenpark elektrisch.
- Behoud en voorbereiding op de nieuwe audit voor het zilveren Keurmerk van de Milieuthermometer Zorg. Denk hierbij aan het bevorderen van gezondheid door o.a. de eiwittransitie, reductie van medicijnenresten in het water, en inzet op communicatie.
- Verduurzaming van het vastgoed: (strategisch huisvestingsplan)
Het Laar zal blijft werken aan het verduurzamen van haar vastgoed, met aandacht voor het gebruik van duurzame materialen, het minimaliseren van energieverbruik, het optimaliseren van afvalstromen en het gebruik van duurzame energiebronnen. Dit wordt vastgelegd in het Duurzaam MeerJaren OnderhoudsPlan (DMJOP) en er wordt een strategisch huisvestingsplan opgesteld voor de komende jaren.
- Verbetering van afvalbeheer en recycling:
Het Laar zal blijven werken aan het verbeteren van afvalbeheer en recycling, gebaseerd op de inzichten uit de afvalscan van haar afvalverwerker (Van Kaathoven) en de waste scan.
- Stimuleren van duurzame mobiliteit:
We zetten in op het stimuleren van duurzame mobiliteit onder medewerkers en vrijwilligers. Dit omvat het bevorderen van fietsgebruik, thuiswerken en het gebruik van elektrische voertuigen. Acties naar aanleiding van de enquête worden bepaald.
- Verduurzaming van de catering en voeding:
Het Laar blijft bouwen aan het verduurzamen van de catering en voeding, met aandacht voor het gebruik van duurzame producten en het minimaliseren van voedselverspilling ook aan de vereisten van de versie Green deal 3.0. waarin dit een verplicht onderdeel is.
- Versterken van samenwerking met ketenpartners:
Het Laar zal de samenwerking met ketenpartners verder versterken, met als doel kennisuitwisseling en het gezamenlijk werken aan duurzaamheidsdoelstellingen. Dit omvat het delen van best practices en het gezamenlijk implementeren van duurzame initiatieven.

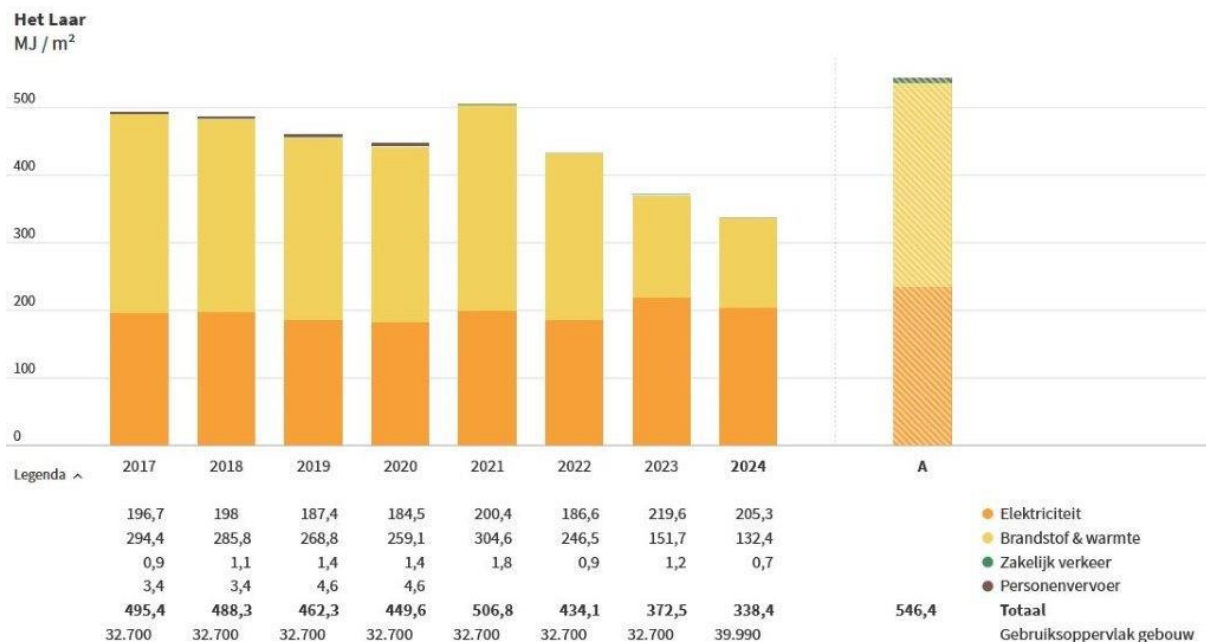
In versie 7 van de Milieuthermometer Zorg zijn twee belangrijke nieuwe thema's geïntroduceerd. Ten eerste wordt er meer aandacht besteed aan Communicatie Groene Zorgproces, waarbij er meer aandacht is voor communicatie rondom duurzaamheid zowel intern en extern. Dit omvat het informeren van de organisatie over duurzaamheid en de lopende acties, het publiceren van een duurzaamheidsverslag, en het openbaar maken van de CO2-footprint. Duurzaamheid wordt daarnaast geïntegreerd in de onboarding van nieuwe medewerkers en op de website van de organisatie. Ten tweede is er een focus op Duurzaamheid vanuit de zorgprofessional, waarbij duurzaamheidseisen worden gesteld voor verschillende doelgroepen en teams. Initiatieven zoals de Groene OK, Groene Verpleeg, en Groene Woongroepen zijn gericht op het verduurzamen van zorgprocessen en het betrekken van zorgprofessionals bij duurzame zorginnovaties.

4. Milieucommunicatie

Om uit te dragen welke duurzame activiteiten Het Laar heeft ondernomen en om duurzaam gedrag te stimuleren heeft Het Laar via diverse kanalen gecommuniceerd. De komende jaren wordt extra ingezet op communicatie vanuit het MPZ (Milieu Platform Zorg).

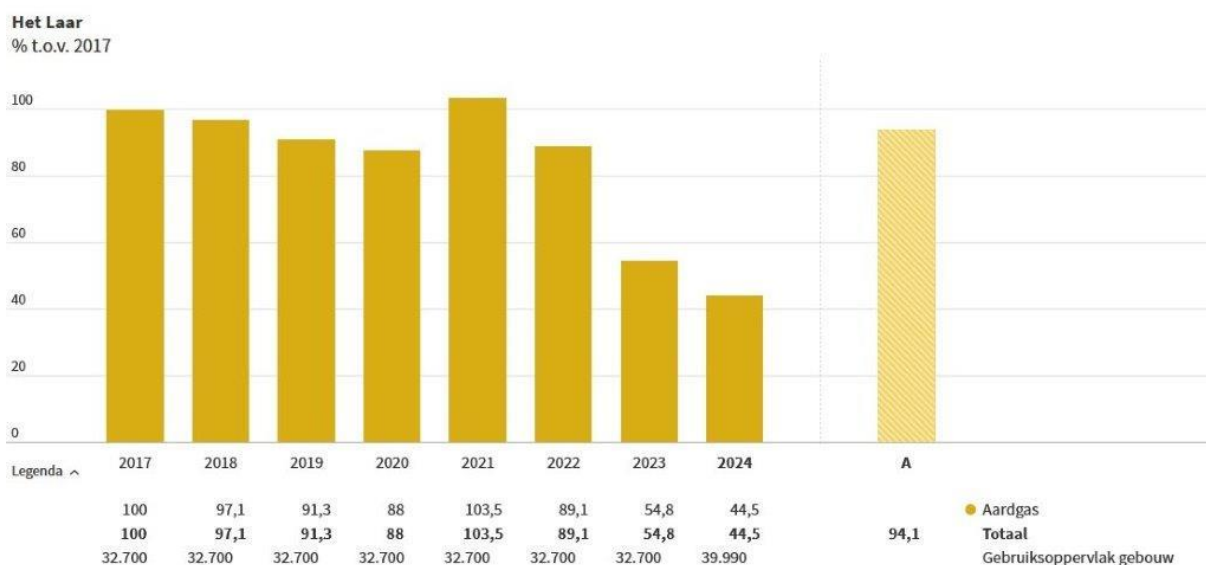
- Het Laar is benoemd als sponsor in het jaaroverzicht 2024 in Stichting MooizoGoedzo.
- Het Laar heeft op 22 november 2024 de ondertekening van de intentieverklaring voor de Greendeal 3.0 gecommuniceerd via de website en intern via het Laarportaal.
- Het Laar heeft het behalen van de tussentijdse audit van het Zilveren Keurmerk (intern) in december 2024 gecommuniceerd in januari 2025 op de internetsite van Het Laar onder het kopje kwaliteit en keurmerken. Het keurmerk is daar tevens in opgenomen.
- Het milieu- en duurzaamheidsbeleid 2024-2025 is opgenomen op het Laarportaal. Ook het milieu- en duurzaamheidsbeleid 2024 - dat is vastgesteld in 2023 - is opgenomen op het Laarportaal. Dit is toegankelijk voor alle medewerkers van Het Laar en voor de secretaris van de bewonersraad. Op termijn zal dit ook toegankelijk zijn voor vrijwilligers.
- Via de tertiaalrapportages die worden gedeeld met de leidinggevenden, de bewonersraad en de Raad van Toezicht is verantwoording afgelegd over de behaalde resultaten op het gebied van duurzaamheid.
- In “De Babbelaar”, een uitgave voor bewoners, stakeholders en potentiële bewoners, zijn diverse artikelen opgenomen over milieu en duurzaamheid. Denk hierbij aan een artikel met aandacht voor de duurzamere toekomst of het voorstellen van de verschillende werkgroepen en duurzame dagen 2024.

5. Energiebesparing

Figuur 4. Energieverbruik per vierkante m2 in MJ 2024

Bovenstaande energiefgrafiek toont aan dat het totale energieverbruik per m² gebruiksoppervlak in 2024 opnieuw is gedaald ten opzichte van 2023. Let op; dit zijn geen kWh maar MJ, dit verklaart de stijging in de grafiek op pagina 5 ten opzichte van de grafiek op deze pagina (figuur 4.) Waar het verbruik in 2023 nog 372,5 MJ per m² bedroeg, is dit in 2024 verder afgenomen tot 338,4 MJ per m². Dit betekent een daling van ongeveer 9,2%.

Figuur 5. Gasverbruik 2024 - 2017

De afname is met name toe te schrijven aan het verder teruglopende gebruik van gas, dat daalde van 151,7 MJ per m² in 2023 naar 132,4 MJ per m² in 2024. Ook het elektriciteitsverbruik is licht afgenomen, van 219,6 MJ per m² in 2023 naar 205,3 MJ per m² in 2024.

Deze daling is gerealiseerd terwijl het gebruiksoppervlak van het gebouw in 2023 is toegenomen van 32.700 m² naar 39.990 m² - de ingebruikname van een energiezuinige nieuwbouw zoals Laarstede – heeft bijgedragen aan een lager verbruik per m². Met een totaal verbruik van 338,4 MJ per m² in 2024 blijft Het Laar bovendien ruimschoots onder het referentieniveau van 546,4 MJ per m², wat neerkomt op een verschil van ruim 38%. Daarmee scoren we significant beter dan het landelijk gemiddelde.

De afgelopen jaren heeft Het Laar geïnvesteerd in diverse energiebesparende maatregelen en zijn er dus al veel besparende werkzaamheden uitgevoerd.

- Door het gehele gebouw zijn inmiddels bijna alle lampen vervangen door ledlampen.
- Drie van de acht liften zijn vervangen door energiezuinige versies.
- Vervangen mos-sedumdak op dagdelen van de Brasserie en de receptie van Het Laar.
- Uitbreiding BVO met zeer zuinige vierkante meters zonder gas. Met als resultaat een verlaging van CO₂ per m² BVO.

In 2023 heeft de bouw van Laarstede plaatsgevonden, waardoor het gemeten energieverbruik hoger is geweest dan anders. In maart 2024 zijn bewoners verhuisd en is Laarstede opgeleverd. De ingebruikname heeft minimale effect op het energiegebruik. In Maart 2024 zijn de liften veel gebruikt vanwege de verhuizing van bewoners. In heel 2024 is 2.215.026 kWh aan stroom ingekocht en 64.966 kWh aan stroom zelf opgewekt. Het totale energieverbruik is 2.279.992 kWh. Het aandeel van Laarstede (nieuwbouw) is hierin ongeveer 250.000 kWh, ongeveer 11 procent van het totale energieverbruik.

6. Afvalreductie en afvalscheiding

De waste analyse die wordt uitgevoerd door het Greenteam heeft in verband met de uitbraak van het Noro-virus niet plaatsgevonden in 2024. Deze is alsnog uitgevoerd op 28 januari 2025. De resultaten van deze scan zijn als bijlage aan dit plan toegevoegd.

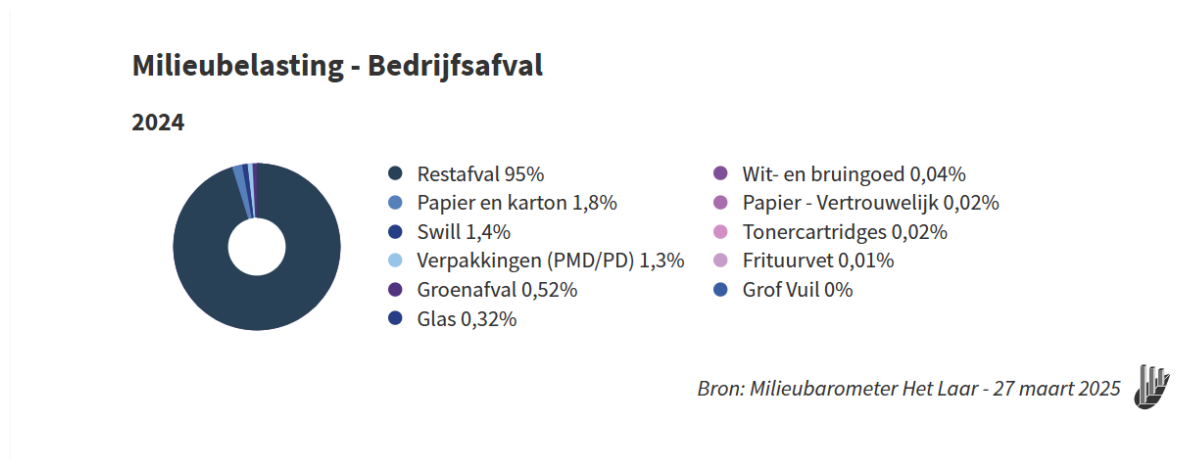
Verdere acties die zijn uitgevoerd in 2024:

- Meten van % en kg Swill zoals aangegeven met een daarbij behorende analyse. In 2024 is nieuw gebouwdeel Laarstede toegevoegd aan onze waste-analyse.
- Analyse van de samenstelling van het restafval in een 'waste lab' door het Green Team. Op basis van deze inzichten worden verdere acties ingezet om betere afvalscheiding te stimuleren.
- Huisvesting, Beheer en Onderhoud ziet toe op het aangeboden afval voor de grofvuil container. Waar mogelijk wordt dit gescheiden afgevoerd en/of wordt afval aangeboden aan de kringloop of aan bedrijven die handelen in tweedehands meubilair.

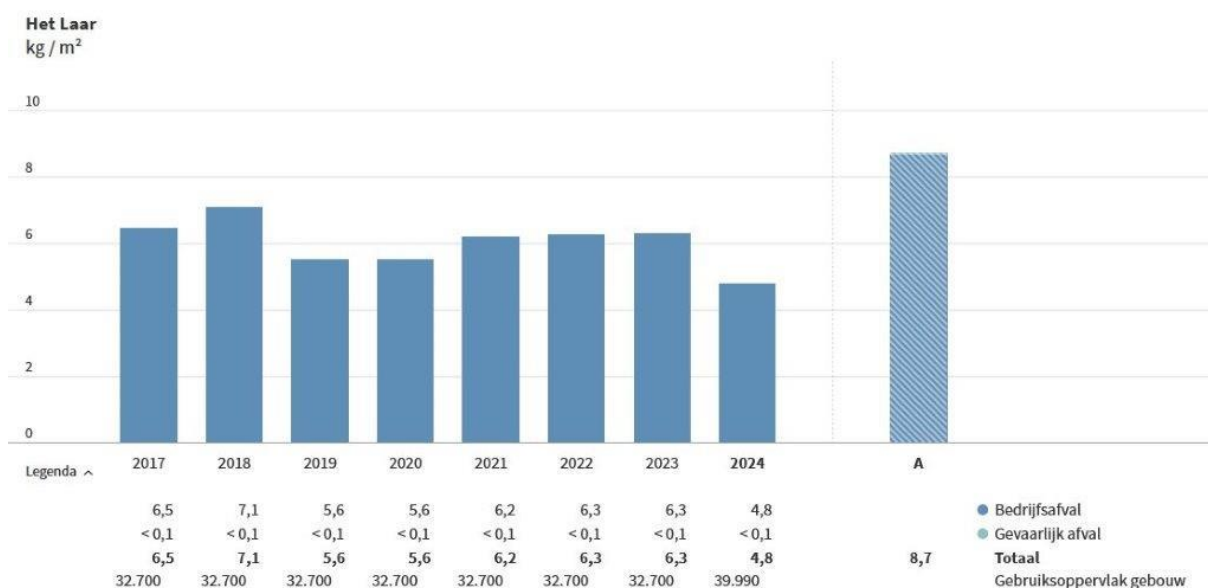

Figuur 6. Het Green Team tijdens de waste-analyse begin 2025

Milieubelasting - Bedrijfsafval binnen Het Laar wordt gemonitord door de milieu-barometer. Onderstaande figuur geeft het totaal bedrijfsafval van Het Laar weer, en tabel 4 geeft de verdeling weer van afval naar soort in het jaar 2024:

Figuur 7. Verdeling van bedrijfsafval per reststroom.

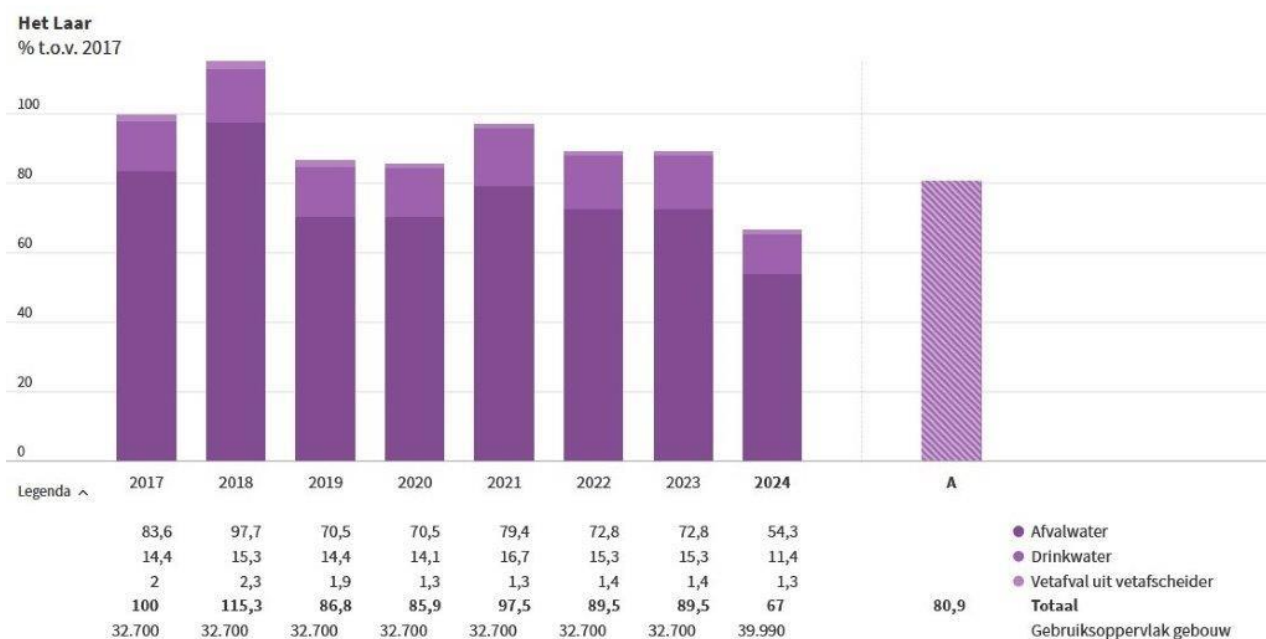
Figuur 8. bedrijfsafval per kg per m² BVO

Het totale afvalgewicht per m² gebruiksoppervlak is in 2024 gedaald ten opzichte van 2023. Waar het afvalaanbod in 2023 nog 6,3 kg per m² bedroeg, is dit in 2024 afgenomen tot 4,8 kg per m². Dit betekent een daling van ruim 23,8%.

De afname is volledig toe te schrijven aan een vermindering van het bedrijfsafval. In 2023 bedroeg dit nog 6,3 kg per m², terwijl dat in 2024 is teruggelopen naar 4,8 kg per m². Het aandeel gevaarlijk afval is in beide jaren verwaarloosbaar gebleven (< 0,1 kg per m²). Met een totaal van 4,8 kg afval per m² in 2024 blijft Het Laar bovendien ver onder de referentiewaarde van 8,7 kg per m². Daarmee presteren we aanzienlijk beter dan het branchegemiddelde.

Voor 2025 ligt de focus op het verder verhogen van het afvalscheidingspercentage. We gaan met de afvalverwerker afspraken maken over betrouwbaardere registratie van gescheiden stromen zoals GFT/swill, omdat gebleken is dat het werkelijke gewicht per afvalton niet altijd overeenkomt met de aangenomen standaardwaarde. Zo verbeteren we de datakwaliteit én kunnen we gericht sturen op reductie en scheiding van afval.

WATERVERBRUIK

Figuur 9. Waterverbruik

Het waterverbruik is in 2024 schijnbaar flink gedaald ten opzichte van 2023. De oorzaak is dat de nieuwbouw eigen watermeters heeft per appartement. De m2 BVO zijn wel opgenomen in de grafiek maar het verbruik niet. Hoewel de verbruikte m3 water in verhouding minimaal zullen zijn, gaan we in de loop van 2025 de hoofdwatleiding van dit gebouw voorzien van een watermeter en de gemeten verbruiken toevoegen aan het totaal waterverbruik.

7. Vervoersmanagementplan

Maatregelen reeds ingebed in de organisatie:

- OV bereikbaarheid op de website
- Thuiswerkbeleid
- Voorstel belonen fiets woon-werkverkeer
- Gebruik elektrische personenbus
- Vervangen van benzine auto naar elektrisch
- Aanleg en gebruik extra laadpalen voor elektrische auto's
- Gebruik elektrische oplaadpunten voor fietsen fors uitgebreid
- Beschikbaarheid fietsplan vanuit de cao VVT

In 2024 is een enquête uitgezet onder medewerkers die voldoen aan de door de overheid gestelde kaders, waarmee in beeld is gebracht welk vervoersmiddel medewerkers gebruiken voor woon-werkverkeer. De rapportageplicht geldt voor medewerkers met een dienstverband met meer dan 20 uur per maand. Vrijwilligers, PNIL en medewerkers met hele kleine contracten zijn hiervan dus uitgesloten. De mate waarin men de auto gebruikt voor woon-werkverkeer is in onderstaande figuren gerelateerd aan de reisafstand. Het jaar waarin is gemeten is 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2024. De eerstvolgende mogelijkheid om weer een enquête uit te zetten is daarmee binnen AFAS na 30 juni 2025.

Omschrijving	Weekkilometers uit enquête	Jaarkilometers uit enquête	Resultaat in te voeren woon-werk
(Elektrische) fiets (niet zijnde speed-pedelec) of lopen	1,990.85	89,588.25	192,274.20
Auto's 100% elektrisch	949.57	42,730.65	91,708.47
Auto's andere brandstoffen	0.00	0.00	0.00
Auto's benzine	8,492.99	382,184.55	820,244.03
Auto's die behoren tot de (plug in) hybrides	950.19	42,758.55	91,768.35
Auto's diesel	709.07	31,908.15	68,481.23
Bromfiets/scooter 100% elektrisch (incl. pedelec)	0.00	0.00	0.00
Bromfiets/scooter benzine of diesel	102.89	4,630.05	9,937.01
Motorfiets benzine/ diesel	4.45	200.25	429.78
Motorfiets elektrisch	13.35	600.75	1,289.33
Openbaar vervoer	238.96	10,753.20	23,078.51

Figuur 10. Uitkomsten enquête woon-werkverkeer 2024

Uit de medewerkers enquête blijkt dat het merendeel van de woon-werk kilometers door medewerkers wordt afgelegd met benzineauto's. In totaal wordt er per week 8.492,99 km gereden met benzineauto's, wat neerkomt op 382.184,55 km per jaar. Dit is veruit de grootste bijdrage aan de CO2-uitstoot binnen het woon-werkverkeer.

Positief is dat er al een aanzienlijke hoeveelheid kilometers wordt afgelegd met duurzamere vervoersmiddelen. Zo wordt de elektrische fiets of lopen gezamenlijk goed gebruikt, met 89.588,25 km per jaar, wat bij invoering van een stimulans voor dit vervoersmiddel kan oplopen. In 2024 is een voorstel 'groene arbeidsvoorwaarden' opgesteld waarbij een aantal mogelijke oplossingen en of middelen geboden worden om woon- en werkverkeer op de fiets te stimuleren. In 2025 zorgen we voor de verdere implementatie hiervan.

8. Vooruitblik naar 2025

Voor 2025 heeft Het Laar zich voorgenomen in te zetten op behoud van het zilveren certificaat. 2025 geldt hiervoor als overgangsjaar waarbij vooruitlopend op de certificering in 2026 gewerkt wordt aan de vernieuwde eisen en ambities van MPZ certificeringschema (versie 7). Hierbij verwachten we de volgende doelstellingen te behalen:

- Verdere ontwikkeling Green Team, werken in werkgroepen en profilering ambassadeurs binnen Het Laar.
- 50/50-verhouding van dierlijke en plantaardige eiwitten in 2026 minimaal 25% van het totale inkoopbedrag van voedingsmiddelen is biologisch of van minder milieubelastende teelt.
- Swill bedraagt maximaal 20% van het gewicht aan bereide maaltijden.
- Het aanbieden van beweegfaciliteiten en/of beweegprogramma's aan bewoners en medewerkers.
- Zorgen voor inbedding van duurzame zorg binnen het opleidingsaanbod aan medewerkers.
- Verankeren van preventie en duurzame zorg in beleid en werkprocessen van de organisatie.
- Creëren van bewustwording en vergroten van kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu en andersom.
- Eind 2026 minimaal 30% minder CO2-uitstoot vanuit vastgoed en energie te realiseren ten opzichte van referentiejaar 2018.
- 'CO2-arm' en bij voorkeur klimaatneutraal is beleidsuitgangspunt bij vastgoedingrepen en bij de inkoop van energie.
- De CO2-uitstoot van werkgebonden en zakelijke ritten van medewerkers in kaart brengen. Doelen stellen en maatregelen treffen ter vermindering van de CO2-uitstoot door werkgebonden vervoer.

- Bij vervanging van vervoersmiddelen (Volkswagen UP) kiezen voor een duurzaam vervoersmiddel.